A magyar dzsesszstílusért

Sokáig kételkedtünk abban, hogy siker koronázza a magyar dzsesszmuzsikusok fáradozását a magyar dzsessz-stílus létrehozására. Sokan kísérleteztek magyar szerzők közismert témáinak megdzsesszesítésével. Az eredmény inkább negatív, mint pozitív volt. Bebizonyosodott, hogy csak külsőséges eszközökkel nem lehet magyar dzsessz-stílust létrehozni. Mélyebb, behatóbb elemzés szükséges. El kell menni a magyar folklórig, és ebből az alapból kiindulva kell felépíteni a kompozíciókat.

A felismerést hosszú ideig nem követte tett. Az alkalmi társulások, illetve vezetőik számára túl nagy buktatókat rejtett ez az elképzelés. Inkább megmaradtak a standard számok szokványos vagy kevésbé szokványos előadásánál. Néhány esetben az élvonalbeli példaképek szerzeményeihez hasonló kompozíciókkal is jelentkeztek.

A változás több mint egy évvel ezelőtt kezdődött, amikor egy Kodály által gyűjtött zsoltárt dolgozott fel *Szabados György együttese*, majd ezt a stíluselképzelést továbbfejlesztették és jelentkeztek az elmúlt évi San Sebastian-i fesztiválra. Az eredmény: kategóriájukban nagydíjat nyertek.

Itthon, a közönség először idegenkedve, majd egyre jobban elfogadva hallgatta ezt a különleges, más együttestől nem hallható egyéni zenét. A nemrég az Egyetemi Színpadon lezajlott koncerten viszont már telt ház fogadta a magyar dzsessz-stílus kibontakozását.

Miből áll ez? *Szabados György* kiválasztott Kodály és Bartók népdalgyűjtéseiből néhány szép, jellemző magyar dallamot, s ezeket a feldolgozás során szinte sejtjeire bontotta. Erre az igen dallamos alapra építette fel témáit. A téma tehát nem magyaros, nem is magyarkodó, hanem ősgyökeresen magyar. Ezt a témát vázul használta fel, a jelenlegi modern dzsessz és a mai modern zene kellékeivel látta el. (Gondolok itt most arra a modern dzsesszre, amelynek legjelesebb képviselői közül Keith Jarrethtet, Jiri Stivint és Wlódzimierz Nahornyt az elmúlt évben Magyarországon is hallhattuk.) Az általuk játszott

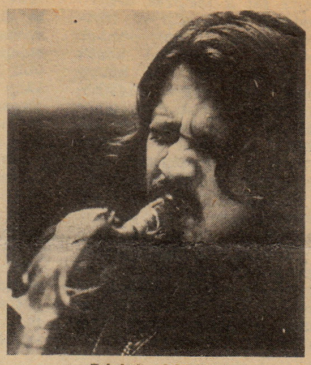

Ráduly Mihály

dzsesszben parázs ritmusú zenei alapszövet van, melyhez a legkülönbözőbb és — a hagyományos értelemben — legváratlanabb szólóhangszerek társulnak, s a legkülönbözőbb, kifejezetten izgalmas improvizációkkal, hangzásbeli színekkel teszik újszerűvé e folyton megújuló műfaj előadóművészetét.

Az említett koncerten, az Egyetemi Színpadon, öt kompozíciót hallottunk, amelyekben az improvizációk alapját a magyar népzenére jellemző törvényszerűségek adták. Valamennyi variáció szerzője, hangszerelője az együttes zongorista-vezetője, *Szabados György*, aki *„A nagy hegyi tolvaj balladájá”*-ban énekesként is bemutatkozott. Zongorastílusa sok azonosságot mutat *Keith Jarreth*nek a közismert *„Sorcery”*-ben hallható vashangú játékával. Az együttes szaxofonszólistája *Ráduly Mihály*, aki adottságokban, kifejezőerőben, improvizációs készségben és mindenekelőtt atmoszféarteremtésben felveszi a versenyt a legnagyobbakkal is. Hasonló tulajdonságokkal rendelkezik *Vajda Sándor*, a fiatal bőgős is. Mindazt tudja, amit megtanulhatott példaképeitől, *Jimmy Garrison*tól, *Charlie Hadent*ől, *Cecil McBee*től. Ehhez teszi hozzá egyéni előadásmódját. Csak elismeréssel lehet szólni a kibontakozóban levő hegedűtehetség, *ifj. Horváth Lajos* játékáról. Az együttesben a stabil ritmusalapot *Jávori Vilmos* szolgáltatta. *Kimmel László* tenorszaxofonozott.

Simon Géza Gábor

A Szabados-együttes. Balról jobbra: Jávori Vilmos, Vajda Sándor, Szabados György, Ráduly Mihály, elöl a San Sebastianban nyert díjjal Kimmel László
Fotó: Diner